

Keywords: *knowledge, knowledge-based economy, innovation, innovation development, intellectual capital, competitiveness.*

Бицюра Ю. В.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ В УКРАЇНІ ТА ЇХНІ МОЖЛИВОСТІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Проаналізовано сучасний стан інноваційної активності акціонерних товариств в Україні. Обґрунтовано провідну роль у формуванні інноваційної моделі розвитку економіки України суб'єктів акціонерної власності. Визначено можливості акціонерних товариств у забезпеченні сталого економічного зростання.

Ключові слова: *акціонерні товариства, інновації, інноваційна активність акціонерних товариств, стає економічне зростання.*

Світовий досвід показує, що розв'язання завдання забезпечення сталого економічного зростання (СЕЗ) можливе на основі інноваційної моделі розвитку економіки, яка передбачає докорінну перебудову технологічного способу виробництва. Найбільший потенціал у формуванні інноваційної моделі розвитку економіки мають великі акціонерні товариства (АТ), що створюють наукоємну продукцію і сприяють підвищенню технологічного рівня підприємств, впровадженню прогресивних наукових і технологічних досягнень.

Й. Шумпетер розкрив роль великих корпорацій як основного суб'єкта інноваційної діяльності в ринковій економіці [1, с. 281-283]. У розвинених країнах світу інноваційна діяльність забезпечує стає якісне економічне зростання, підвищення продуктивності праці та конкурентоспроможність національної економіки, що разом дає змогу запровадити високі соціальні стандарти для населення. За світовими даними, в розвинутих країнах світу технологічні інновації забезпечують майже 50% ефективності ринкової економіки та до 80% приросту ВВП. Можна стверджувати, що саме ступінь розвитку і динамізм інноваційно-інвестиційних процесів формують у сучасних умовах стратегічну основу сталого економічного розвитку [2, с. 4].

Підвищення конкурентоспроможності та прискорення соціально-економічного розвитку в постіндустріальну епоху, передусім, пов'язане з інноваціями [3, с. 356]. Вчені, серед яких Б. Є. Кваснюк, С. І. Киреев, М. Я. Меламед, Т. В. Голікова та інші зазначають, що у XXI сторіччі відбувається всезагальне перетворення інновацій на основне джерело економічного зростання як підприємств, регіонів так і національної економіки в цілому [3, с. 368]. Сьогодні загально визнано, що рівень і якість економічного зростання визначаються наявністю людського капіталу й ефективністю його відтворення, а також якістю існуючої інноваційної системи.

Теоретичні засади дослідження впливу акціонерних товариств на забезпечення

сталого економічного зростання в Україні відображені в працях таких вітчизняних вчених: Ю. Бажала, А. Гальчинського, В. Гейця, О. Глушка, М. Данька, Б. Є. Кваснюка, О. Пасхавера, В. Рибалкіна, А. Сірка, А. Чухна, Л. Федулової та ін. Разом з тим, у роботах цих вчених недостатньо досліджується взаємозв'язок між інноваційною активністю акціонерних товариств та економічним зростанням.

Метою дослідження є аналіз інноваційної активності акціонерних товариств в Україні та визначення їхніх можливостей у забезпеченні СЕЗ.

Основні результати дослідження. В сучасних умовах прискорення НТП, масштаби впливу інновацій на економічне зростання за деякими оцінками перевищують 90% [4-5]. Віддача, зумовлена дією нетехнологічних факторів, з часом знижується. Тобто існують певні межі забезпечення економічного зростання без інновацій. Отже, чим вищою є ефективність впровадження інновацій, тим більшими є потенційні можливості забезпечення СЕЗ.

На нашу думку, стає економічне зростання – стабільне збільшення обсягів і якості суспільного продукту, зумовлене якісними перетвореннями продуктивних сил і соціально-економічних відносин суспільства при повному і ефективному використанні ресурсів та непогіршенні стану природного середовища з метою найбільш повного задоволення зростаючих потреб нинішнього та майбутніх поколінь з урахуванням зміни стандартів життя людей.

Інновації безпосередньо впливають на економію витрат: зниження матеріало-, праце-, фондо-, енергоємності продукції. Крім того, використання досягнень НТП підвищує продуктивність факторів виробництва і зменшує навантаження на довкілля. Інноваційні процеси формують основу для СЕЗ, оскільки вони втілюються у нових продуктах і технологіях, методах організації виробництва та збуту, забезпечуючи технологічний відрив від конкурентів і служать підґрунтям для підвищення конкурентоспроможності як окремих підприємств, так й економіки країни у цілому.

Рівень розвитку науки і технологій, а також ефективність механізму комерціалізації їх результатів визначаються за методикою Всесвітнього економічного форуму шляхом обчислення індексу інноваційності, який є складовою загального індексу конкурентоспроможності. За індексом інноваційності Україна у 2011–2012 рр. посідала 74 місце серед 142 країн світу, тоді як в цілому за індексом конкурентоспроможності – 82 [6, с. 15, 22]. Якщо зважити на те, що у 2009–2010 рр. за індексом інноваційності Україна посідала 62 місце [7, с. 20], то зниження на 12 пунктів вниз за рейтингом свідчить про поступове погіршення позицій України у забезпеченні інноваційного розвитку.

В Україні в умовах високого ступеня зношування основних засобів підприємств (60% у 2009 р. [8, с. 95]), відсталості продуктивних сил і недосконалості соціально-економічних відносин необхідно підготувати матеріальну базу і удосконалити відносини власності для забезпечення СЕЗ. Для цього потрібно значно підвищити ефективність реалізації акціонерної власності, спрямувати її на формування інноваційної моделі розвитку економіки країни, зорієнтовувати на застосування екологічно чистих, менш ресурсомістких технологій виробництва.

Саме розробка і впровадження на великих АТ інновацій в Україні може забезпечити значне зростання обсягів і якості виробництва, підвищення рівня життя

людей, збереження та відновлення довкілля. Відповідно до “Стратегії економічного і соціального розвитку України на 2004–2015 роки”, одними з головних стратегічних пріоритетів є забезпечення СЕЗ та утвердження інноваційної моделі розвитку [9, с. 43–45]. Це означає, що основою СЕЗ мають стати нові технології, знання та інформація. Їх поєднання і ефективне застосування суб’єктами акціонерної власності дасть можливість забезпечити нову якість економічного зростання.

Саме великі корпорації є основними суб’єктами господарювання, які визначають динаміку інвестиційно-інноваційної моделі економічного зростання [10, с. 227]. Дослідження вчених-економістів, досвід провідних країн світу свідчать, що саме корпоративний сектор є основним генератором економічно ефективних нововведень. Для цього акціонерні компанії мають широкі можливості у залученні великого капіталу та висококваліфікованих робітників.

Л. І. Федулова зазначає, що на сьогодні в Україні назріли умови для поєднання нагромадженого наукового та практичного досвіду у напрямку розробки інноваційної стратегії розвитку великих корпоративних структур як рушійної сили в забезпеченні інноваційної складової в економічному зростанні країни [11, с. 26].

“Статистика свідчить, що найбільш сприятливими для впровадження інновацій є великі промислові корпорації з чисельністю працівників від 10 тис. до 25 тис. осіб” [12, с. 79]. “Великі корпоративні структури демонструють порівняно більшу схильність до впровадження інновацій” [13, с. 42–43].

“Накопичений досвід світової господарської практики показує, що підтримувати конкурентоспроможність економіки, долати всі труднощі фінансування інвестиційного процесу та забезпечувати розповсюдження нових технологій і науково-технічних досягнень може лише висококонцентрований капітал” [11, с. 10].

Разом з тим, складність ситуації в економіці України полягає в тому, що темпи концентрації акціонерного капіталу, що лежать в основі великого високотехнологічного виробництва, явно недостатні. Сприяння розвитку національного науково-технічного потенціалу вимагає зусиль у збільшенні масштабів виробництва, стимулювання розширення меж акціонерної власності.

В Україні наявний значний потенціал інноваційного розвитку, але інноваційна активність підприємств має тенденцію до зниження. Так, якщо у 2000 р. інноваціями займаються 18,0% промислових підприємств, то у 2010 р. – 13,8%. Для порівняння: у Японії цей показник становить 70–80%, у країнах ЄС – 50–70%. На вітчизняних промислових підприємствах частка тих, які впроваджували інновації, знизилася з 14,8% у 2000 р. до 11,5%, а питома вага реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислової продукції становила лише 7,0% у 2002 р. і 3,8% у 2010 р. [14].

Однією з найгостріших проблем в Україні є недостатнє фінансування інновацій, що посилює її відставання від розвинених країн світу за рівнем і темпами розвитку науки і техніки, кількості нових технологій і розробок, впроваджених у виробництво.

Великою проблемою залишається незначна частка вітчизняної наукомісткої продукції в структурі ВВП. В Україні цей показник становить приблизно 1,2%, тоді як у провідних країнах він складає понад 2–3% (Ізраїль – близько 3,5% ВВП, Швеція – майже 2,4%, Фінляндія, Німеччина – близько 2,3%. Великобританія – 2,2%).

Українська економіка розвивається практично без наукових розробок, і це в той період, коли в розвинутих країнах до 90% приросту ВВП досягаються за рахунок інноваційної діяльності [15, с.39].

Лише вітчизняні експортери складної високотехнологічної продукції мають у даний час необхідність і реальну зацікавленість у проведенні НДДКР. Переконливим у цьому напрямі є приклад “локомотивів” машинобудування в Україні – ЗАТ “Новокраматорський машинобудівний завод”, де ключовою стратегією розвитку підприємства є здійснення внутрішньокорпоративних НДДКР, та ВАТ “Мотор Січ”, в якому найвища питома вага витрат на дослідження і розробки у загальній сумі витрат на технологічні інновації [16, с. 244].

Низька інноваційна активність вітчизняних підприємств є перешкодою для формування національної інноваційної моделі розвитку. Тому одним з основних завдань економічної політики в Україні є стимулювання інноваційних процесів загалом і, зокрема, інноваційної активності АТ.

Розглянемо стан інноваційної активності вітчизняних промислових підприємств в Україні (див. табл. 1). Як бачимо, спостерігається швидке падіння впровадження інновацій. Якщо в 1994 р. 26,0% промислових підприємств впроваджували інновації, в 1995 р. – 22,9%, то в 2005 р. – лише 8,2%. До 2007 року питома вага промислових підприємств, що здійснюють інноваційну діяльність, зросла до 11,5%, у кризових 2008–2009 рр. знизилась до рівня 10,7%. Незважаючи на те, що у 2011 рр. цей показник зріс до 12,8%, проте, в розвинутих країнах (США, Японії, Німеччині й Франції) він сягає 70–80%. Питома вага реалізованої інноваційної продукції в Україні в загальному обсязі промислової продукції за період 2002–2011 рр. зменшилась з 7,0 до 3,8%.

Таблиця 1

Впровадження інновацій на промислових підприємствах в Україні

Показники	1994	1995	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Питома вага промислових підприємств, що впроваджували інновації, у загальній їх кількості, %	26,0	22,9	13,5	14,8	14,3	14,6	11,5	10,0	8,2	10,0	11,5	10,8	10,7	11,5	12,8
Кількість впроваджених нових видів техніки	1181	1000	469	631	610	520	710	769	657	786	881	758	641	663	897
Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %	-	-	-	-	6,8	7,0	5,6	5,8	6,5	6,7	6,7	5,9	4,8	3,8	3,8

Джерело: Складено автором за даними: [14].

Кількість впроваджених технологічних нововведень в Україні у 1994–2002 рр. скоротилась з 1181 до 520 (у 2,3 рази), проте, до 2007 р. цей показник зріс до 881 (у 1,7 разів) і до 2009 р. знову зменшився до 641 (на 27,2%). Незважаючи на те, що у

2011 р. цей показник зріс до рівня 897, створюється ще мало зразків нової техніки, у т.ч. з використанням ліцензій, патентів та інших засобів правового захисту об'єктів інтелектуальної власності.

Отже, незважаючи на нагальну потребу запровадження прогресивних технологій, технічне оновлення виробництва здійснюється дуже низькими темпами та незначними обсягами. Рівень технологічного переозброєння вітчизняної економіки ще незначний. Більшість підприємств, що займалися інноваційною діяльністю, впроваджують нову продукцію, а меншість – нові технології. Це підтверджує переважно екстенсивний характер інноваційних процесів, свідчить про те, що інноваційна продукція впроваджується переважно шляхом використання наявного обладнання і наявних технологій.

Внаслідок зниження інноваційної активності підприємств, скоротилася частка інноваційної продукції в загальному обсязі відвантаженої продукції (з 7,0% у 2002 р. до 3,8% у 2010 р.). У той же час, спостерігається тенденція до значного зростання частки реалізованої інноваційної продукції, що йде на експорт. Якщо у 2000 р. від загального обсягу реалізованої інноваційної продукції в Україні на експорт спрямовувалось 24,9%, то у 2008 р. – 51,6% [8, с. 325]. Ці дані свідчать про те, що навіть той незначний обсяг інновацій, який здійснюється в Україні, переважно працює на економіку розвинутих країн!

Незважаючи на те, що в цілому інноваційна активність підприємств в Україні залишається на досить низькому рівні, проте, провідну роль у здійсненні інновацій займають АТ. Зокрема, у 2004 р. в економіці інноваційною діяльністю займалися 1180 підприємств (12,3% від їх загальної кількості), серед яких переважну більшість складала АТ – 676 (57,3% від загальної кількості підприємств, які займалися інноваційною діяльністю) [16, с. 523]. У 2006 р. серед 918 промислових підприємств, які реалізовували інноваційну продукцію, кількість АТ становила 521 (56,8%). Проте, останнім часом цей показник знизився до рівня 396 (41,1%) (див. табл. 2).

Таблиця 2

Кількість акціонерних товариств та промислових підприємств в Україні, що реалізовували інноваційну продукцію

Показники	2006	2007	2008	2009	2010
Кількість промислових підприємств в Україні, що реалізовували інноваційну продукцію, од.	918	1035	993	994	964
Кількість АТ в Україні, що реалізовували інноваційну продукцію, од.	521	549	497	459	396
Частка АТ у загальній кількості промислових підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію, %	56,8	53,0	50,1	46,2	41,1

Джерело: Складено автором за даними: [17, с. 330], [8, с. 325], [18].

Найбільшою також є частка АТ у загальних обсягах реалізованої інноваційної продукції. Зокрема, у 2007 р. цей показник становив 34,534 млрд грн. (85,9%). Фінансово-економічна криза негативно позначилась на інноваційній активності АТ, а тому, за період 2008–2010 рр. частка АТ у загальних обсягах реалізованої інноваційної

продукції знизилась з 81,0% до 68,7% (див. табл. 3). Про визначну роль АТ у здійсненні інновацій свідчить їх значна частка у загальному обсязі витрат на інноваційну діяльність у промисловості України, яка за період 2006–2010 рр. становила 47,3–81,6% (див. табл. 4).

Таблиця 3

**Загальний обсяг реалізованої інноваційної продукції
в Україні та частка у ній АТ**

Показники	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Загальний обсяг реалізованої інноваційної продукції, млн. грн.	18784,0	24995,4	30892,7	40188,0	45830,2	31432,3	33697,6
Обсяг реалізованої інноваційної продукції АТ, млн. грн.	14942,2	18830,1	25557,8	34534,4	37099,6	23213,4	23137,7
Частка реалізованої інноваційної продукції АТ у загальному її обсязі, %	79,5	75,3	82,7	85,9	81,0	73,9	68,7

Джерело: Складено автором за даними: [16, с. 525], [8, с. 325], [18].

Таблиця 4

**Загальний обсяг витрат на інноваційну діяльність у промисловості
в Україні та частка у них АТ**

Показники	2006	2007	2008	2009	2010
Загальний обсяг витрат на інноваційну діяльність, млн. грн.	6160,0	10821,0	11994,2	7949,9	8045,5
Обсяг витрат АТ на інноваційну діяльність, млн. грн.	4686,667	8101,566	9789,741	4950,747	3808,854
Частка витрат на інноваційну діяльність АТ у загальному їх обсязі, %	76,1	74,9	81,6	62,3	47,3

Джерело: Складено автором за даними: [17, с. 329], [8, с. 324], [18].

Про вагому частку у здійсненні інновацій суб'єктами акціонерної власності в Україні свідчать, зокрема, дані за 2004, 2005 рр.: частка витрат на технологічні інновації АТ становила 70,2 та 81,9% відповідно, тоді як за цим показником частка державного некорпоративного сектора становила 19,8 та 12,8%, а приватного – 0,5 та 0,6% відповідно [16, с.108–109]. У 2005 р. в цілому частка витрат на інновації, що здійснювалися АТ, становила 3,9 млрд грн. (68%) [16, с.455–457]; витрати на технологічні інновації в розрахунку на одне підприємство у АТ становили 7,378, у державного некорпоративного сектора – 5,705, а у приватного сектора – 0,164 млн грн./од. [16, с. 114-115].

Акціонерні компанії мають значні можливості у мобілізації великих капіталів і використанні їх на інноваційні розробки та їх впровадження у виробництво. Джерелом фінансування інновацій може бути як нерозподілений прибуток, кредити банків, так і доходи, отримані від випуску акцій.

Для АТ в Україні основним джерелом фінансування витрат на інноваційну діяльність є власні кошти, частка яких у загальному їх обсязі за період 2006–2010 рр. була в межах 62,5–87,7%. Обсяг фінансування інновацій, здійснених в АТ за рахунок коштів державного бюджету, у 2010 р. становив лише 2,032 млн. грн. (частка у загальному обсязі фінансування витрат на інноваційну діяльність мізерна – 0,1%). Частка іноземних інвесторів різко зросла у 2009 р. до 13,1%, хоча в період 2006–2008 рр. коливалась в межах 0,4–2,2%. За рахунок кредитів банків здійснюється значний обсяг фінансування витрат на інновації, зокрема, у кризовому 2008 р. їхня частка становила 36,7% (див. табл. 5).

Таблиця 5

**Обсяг та частка фінансування витрат на інноваційну діяльність
за джерелами в АТ в Україні, млн. грн.
(в % до загальної суми інноваційних витрат АТ)**

Рік	За рахунок						
	власних коштів	коштів бюджету	коштів позабюджетних фондів	коштів вітчизняних інвесторів	кошти іноз. інвесторів	кредитів	кошти інших джерел
2006	4109,750 (87,7)	5,572 (0,1)	0 (0,0)	23,509 (0,5)	81,781 (1,7)	449,837 (9,6)	16,216 (0,4)
2007	6263,491 (77,3)	3,273 (0,0)	0,120 (0,0)	20,186 (0,3)	175,191 (2,2)	1625794,4 (20,1)	13,509 (0,2)
2008	6118,488 (62,5)	5,669 (0,1)	0 (0,0)	4,634 (0,1)	34,002 (0,4)	3595,063 (36,7)	31,886 (0,3)
2009	3556,551 (71,8)	8,627 (0,2)	0 (0,0)	26,710 (0,5)	647,944 (13,1)	686,205 (13,9)	24,710 (0,5)
2010	2911,326 (76,4)	2,032 (0,1)	0 (0,0)	18,943 (0,5)	232,557 (6,1)	599,721 (15,8)	44,278 (1,2)

Джерело: Складено автором за даними: [18].

Аналіз показує, що рівень фінансування державою розвитку науки не відповідає загально визначеним цивілізованим вимогам. Академік НАНУ Б. Патон вважає, що відсутність постійно визначеного позитивного відношення до долі наукових результатів призвело до посилення відомих негативних явищ у вітчизняній науці. “В Україні є все необхідне для проведення повноцінної інноваційної політики – незавантажені промислові потужності, наявність великої кількості перспективних інноваційних розробок, і головне – висококваліфіковані кадри, готові їх реалізувати” [19, с. 4].

Незважаючи на зростання реального ВВП у 2000–2008 рр., 2010–2011 рр., в Україні не були використані в повному обсязі наявні можливості щодо концентрації науково-технічних, капітальних та інших ресурсів для досягнення змін у галузевій структурі економіки за рахунок суттєвого збільшення виробництва технологічних інновацій та поліпшення якості економічного зростання.

На сьогодні не відбулося суттєвих змін стосовно оптимізації структури промисловості України порівняно із стандартами розвинутих країн світу. Сировинна орієнтація промислового виробництва в Україні не тільки збереглася, але й посилилася. Пристосуватися до існуючого міжнародного поділу праці за наявної структури виробництва Україна може лише як сировинний придаток, що постачає на світові ринки дешеві товари, сировину та напівфабрикати. Така роль для України є дуже небезпечною, оскільки ставить її розвиток у пряму залежність від коливань світової кон'юнктури.

Проблема формування інноваційної моделі розвитку економіки України загострюється внаслідок високого ступеня зносу основних виробничих засобів. У промисловості цей показник з 2000 по 2009 рр. зріс з 48,8% до 61,8% відповідно, а в цілому по Україні – з 43,7% до 60,0% [8, с. 95]. Внаслідок цього в нашій країні й досі домінують екстенсивні фактори економічного зростання. Інвестиції переважно спрямовуються на підтримку вже існуючого виробничого потенціалу підприємств на капітальний ремонт та часткове вдосконалення наявного виробничого потенціалу.

Утвердження інноваційної моделі розвитку передбачає перехід до нового технологічного способу виробництва, який в літературі дістав назву постіндустріальної стадії цивілізаційного прогресу [20, с. 6]. Такий технологічний спосіб виробництва зумовлює і відповідний господарський механізм, головною ознакою якого є розробка і впровадження інновації (ресурсних, продуктових, технологічних, організаційних). Створення умов для СЕЗ в Україні в значній мірі залежить від ефективності діяльності великих АТ як провідників формування інноваційної моделі розвитку.

Пріоритетами формування інноваційної моделі розвитку економіки України є випереджальний розвиток продуктивних сил, підвищення ефективності реалізації акціонерної власності, активні інституційно-організаційні перетворення в економіці. Матеріальною основою їх реалізації є активна інвестиційна та інноваційна політики держави, які спираються на використання бюджетно-податкових, грошово-кредитних та структурно-інвестиційних інструментів впливу держави на формування інноваційної моделі розвитку економіки.

Висновки. Найбільший потенціал у забезпеченні СЕЗ має саме акціонерна власність, ефективна реалізація потенціалу якої створює умови для використання досягнень НТП, здійснення значних інвестицій у фізичний і людський капітал, застосування високоефективних екологічно безпечних технологій, підвищення конкурентоспроможності продукції.

Розв'язання завдання забезпечення СЕЗ можливе на основі інноваційної моделі розвитку економіки. Серед проблем, що негативно впливають на її формування в Україні виділимо такі: сировинно-напівфабрикатна спрямованість виробництва; переважання галузей важкої промисловості; значна залежність промислового виробництва від зовнішньої кон'юнктури; високий ступінь залежності національної промисловості від імпорту енергоносіїв; недостатнє зростання попиту на промислову продукцію з боку вітчизняних споживачів, високий ступінь зношеності основних фондів.

В Україні обсяг фінансування науки і створення нових технологій порівняно

низький. Одна з вагомих причин цього – підприємства сировинних галузей, які домінують в структурі вітчизняної економіки, переважно не є наукоємними і не формують високого попиту на наукові знання та технології. Проте, успішне здійснення Україною зовнішньоекономічної діяльності та вступ її до СОТ, змушує сьогодні українські акціонерні компанії здійснювати наукові дослідження, турбуючись про набуття конкурентних переваг.

В цілому інноваційна активність підприємств в Україні знаходиться на досить низькому рівні, проте, провідну роль у формуванні інноваційної моделі розвитку економіки займають суб'єкти акціонерної власності. Про це свідчать домінуючі позиції АТ у інноваційній активності порівняно з іншими підприємствами, зокрема, за такими показниками: частка АТ у загальній кількості промислових підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію; частка реалізованої інноваційної продукції АТ у загальному її обсязі; частка витрат на інноваційну діяльність АТ у загальному їх обсязі та ін. Зниження рівня цих показників у 2008–2010 рр. зумовлене впливом світової фінансово-економічної кризи, зменшенням кількості АТ у зв'язку з їх банкрутством та реорганізацією.

Провідну роль у фінансуванні та використанні наукових і науково-технічних досліджень відіграють великі акціонерні компанії, здатні мобілізувати значні обсяги капіталу, матеріальних і людських ресурсів, залучати великі обсяги інвестицій для реалізації інноваційних проектів.

Використані джерела:

1. Шумпетер Й. Теория экономического развития: исследование предпринимательской прибыли, капитала, процента и цикла конъюнктуры / Й. Шумпетер ; пер. с нем. – М. : Прогресс, 1982. – 455 с.
2. Бодров В. Г. Інноваційно-інвестиційна модель сталого розвитку національної економіки : навч.-метод. матеріали / В. Г. Бодров, В. О. Гусев, В. Ф. Мартиненко. – К. : НАДУ, 2009. – 60 с.
3. Конкурентоспроможність національної економіки / за ред. Б. Є. Кваснюка. – К. : Фенікс, 2005. – 582 с.
4. Solow R. M. Growth Theory // Companion to Contemporary Economic Thought. – L., 1991. – P. 393–415.
5. Aghion F., Howitt P. A Model of Growth through Creative Destruction // Econometrica. – 1992. – Vol. 60. – № 2. – P. 323-351.
6. The global competitiveness report 2011–2012 / World economic forum. – Geneva, 2011. – 528 p.
7. The global competitiveness report 2009–2010 / World economic forum. – Geneva, 2009. – 479 p.
8. Статистичний щорічник України за 2010 рік / Державна служба статистики України. – К. : Август Трейд, 2011. – 559 с.
9. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004–2015 роки) “Шляхом Європейської інтеграції” / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць та ін. ; Нац. ін-т стратег. дослідж. ; Ін-т екон. прогнозування НАН України ; М-во економіки та з питань європ. інтегр. України. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.
10. Лагутіна К. В. Антикризисні пріоритети державного регулювання корпоративної інтеграції / К. В. Лагутіна // Формування ринкової економіки : зб. наук. праць. – Спец. вип. Державне антикризове управління національною економікою: світовий досвід та проблеми в Україні. – К. : КНЕУ, 2010. – С. 227.
11. Федулова Л. І. Корпоративні структури в інноваційній діяльності: світовий досвід та можливості для України / Л. І. Федулова // Економіка і прогнозування. – 2004. – № 4. – С. 9-27.

12. Глушко О. О. Активізація НДДКР у корпораціях: світовий досвід і Україна / О. О. Глушко // Економіка і прогнозування. – 2005. – № 4. – С. 67-80.
13. Захарін С. Стимулювання інноваційної активності корпоративних структур / С. Захарін // Економіка України. – 2006. – № 8. – С. 41-47.
14. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
15. Петрина М. Базові умови створення інноваційної моделі розвитку економіки України / М. Петрина // Економіка України. – 2006. – № 8. – С. 35-40.
16. Корпоративні структури в національній інноваційній системі України / Л. І. Федулова, В. Л. Осецький, Ю. В. Гончаров, О. Ю. Рудченко, Ю. М. Бажал; Інститут економіки та прогнозування НАН України. – К.: УкрІНТЕІ, 2007. – 812 с.
17. Статистичний щорічник України за 2008 рік / Держкомстат України. – К.: Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України, 2009. – 566 с.
18. Окремі показники діяльності акціонерних товариств // Додаток до листа Державної служби статистики України № 13/04-12/12 від 10.02.2012 р.
19. Осінь. Наука активізується // Урядовий кур'єр. – 2005. – 3 листопада. – С. 4.
20. Чухно А. Нова економічна політика (теоретико-методологічні засади) / А. Чухно // Економіка України. – 2005. – № 6. – С. 4-10.

Бицюра Ю. В. Инновационная активность акционерных обществ в Украине и их возможности в обеспечении устойчивого экономического роста.

Проанализировано современное состояние инновационной активности акционерных обществ в Украине. Обоснована ведущая роль в формировании инновационной модели развития экономики Украины субъектов акционерной собственности. Определены возможности акционерных обществ в обеспечении устойчивого экономического роста.

Ключевые слова: акционерные общества, инновации, инновационная активность акционерных обществ, устойчивый экономический рост.

Bytsiura Y. Innovative activity of joint-stock companies in Ukraine and their possibility in providing of sustainable economic growth.

The modern state of innovative activity of joint-stock companies is analysed in Ukraine. A leading role is reasonable in forming of innovative model of development of economy of Ukraine of subjects of joint-stock property. Possibilities of joint-stock companies are certain in providing of sustainable economic growth.

Keywords: joint-stock companies, innovations, innovative activity of joint-stock companies, sustainable economic growth.

Михайленко О. В.

Національний університет харчових технологій

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

У статті визначені основні напрямки активізації інвестиційного розвитку України, чинники, що характеризують сучасний стан інвестиційної політики в Україні та структура джерел фінансування інвестиційної діяльності; дослідженні структури інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності та за країнами.

Ключові слова: інвестиційний розвиток, підприємства харчової промисловості, інвестиційна привабливість, інвестиційна політика.